

**Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет
Горлівський інститут іноземних мов
Факультет соціальної та мовної комунікації
Кафедра вітчизняної та зарубіжної історії**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ**

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
Спеціальність:	В9 «Історія та археологія»
Освітня програма:	Історія та археологія
Рік навчання:	I (перший), 1 семестр

Дніпро 2025

Інформація про викладача(ів):

Волвенко Наталія Миколаївна, кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри вітчизняної та зарубіжної історії.

Контакти:

Е-мейл: Наталія Волвенко" <volvenko2018@gmail.com>

Телефон: +38050 868 8116 (Viber).

1. Опис дисципліни

Філософія освіти та науки – обов'язковий освітній компонент освітньо-наукової програми «Історія та археологія». Загальноосвітню тенденцію розвитку культури визначає перехід від постіндустріального суспільства до інформаційного. Інформація набуває пріоритету серед усіх інших культурних цінностей і вважається їх основою. Постійне відставання освіти від потреб суспільства, відсутність освітніх форм для трансляції головного – отримання сучасного наукового знання у формуванні людини ХХІ століття вимагає обґрунтування методологічних основ сучасної філософії освіти, як нового рівня дослідження і вирішення багатьох проблем людського буття

2. Цілі дисципліни.

Проаналізувати основні напрямки визначення сутності філософії освіти як області наукового знання. Розкрити проблемне поле філософії освіти та науки, обґрунтувати функції і завдання філософії освіти та науки.

Завдання:

- сформувати уявлення про філософію освіти та науки;
- визначити основні причини появи філософії освіти та науки;
- познайомитися з основними етапами розвитку філософії освіти та науки;
- засвоїти причини актуалізації філософії освіти та науки;
- визначити проблемне поле, структуру, основні функції філософії освіти та науки.

3. Очікувані сформовані компетентності та результати навчання

Загальні компетентності: - Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові компетентності: - Здатність обирати найбільш релевантні методи, методики та підходи для здійснення досліджень в галузі історії та археології.

- Здатність розробляти та реалізовувати власні науково-дослідні проекти, які дозволяють розв'язувати значущі наукові, соціальні, культурні, етичні проблеми і дають можливість переосмислювати існуюче або створювати нове знання.
- Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності.

Результати навчання:

Використовувати сучасні теоретичні та методологічні досягнення історичної та педагогічної науки.

Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній та педагогічній спільноті.

Застосовувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Продукувати нові ідеї і розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної (викладацької) та дослідницько-інноваційної діяльності.

Детально планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології, постійно вдосконалювати знання, вміння, навички.

Застосовувати сучасні методи пошуку, збору та обробки інформації в науковій та науково-педагогічній діяльності.

4. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.
<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4052/Philosophy%20of%20Education.pdf;jsessionid=5ABF3E1F0A7CA66EA86284D22CDB922C?sequence=1>
2. Навчальний посібник з курсу «Філософія освіти» для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / Т.Н. Кучера, Л.І. Насонова, В.В. Дейнека. – Харків: ХНМУ, 2015. – 63 с.
<https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/11218/3/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20-%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

3. Опачко М.В. Філософія сучасної освіти. Навчально-методичний посібник / Магдалина Василівна Опачко. – Ужгород: УжНУ, 2016. – 72 с

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/21504/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82_%D0%BF%D0%BE%D1%81_%D0%A4%D0%9E.pdf

4. Філософія науки: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання / /О. П. Сидоренко – Одеса: ОДАУ, 2019. –156 с.

<https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Kurs-lektsij-Filosofiya-nauky.pdf>

5. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. — Миколаїв: МНАУ, 2017. — 188 с.

https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2176/1/Filosofiya_nauky_kurs_lektsiy.pdf

5. Інформаційний обсяг дисципліни

1. Філософія освіти та науки галузь знання: етапи становлення

У сучасну епоху формування інформаційної цивілізації на рубежі нового століття і нового тисячоліття, проблеми освіти, її сьогодення і майбутнього стають дуже актуальними. Філософія освіти – область філософського знання (з'явилася у другій половині ХХ століття), що розглядає розвиток людини і систему освіти в нерозривній єдності, досліджує освітнє знання на його стику з філософією, аналізує підстави педагогічної діяльності та освіти, їх цілі та ідеали, методологію педагогічного знання, створення нових освітніх 4 інституцій і систем. Етапи становлення філософського знання про освіту та науку.

2. Основні причини актуалізації філософії освіти.

Предмет і завдання філософії освіти та науки. Освіта є найважливішим соціальним інститутом, процеси, що відбуваються в освіті, виявляються безпосередньо пов'язаними з тими змінами, які відбуваються в суспільстві. Дана залежність знаходить своє вираження в понятті «соціокультурний тип освіти». Соціокультурний тип освіти – це загальна характеристика освіти, вписана в конкретний соціальний і культурний контекст.

Це сукупність:

- освітніх цілей і цінностей даного суспільства;
- соціально значущих уявлень про результати освітньої діяльності, що виражені в ідеалі освіченості;
- змісту освіти та способів її відбору;
- типу комунікації в освітньому процесі;
- характеру інституціалізації освіти.

чином, кожному конкретному суспільству відповідає певний тип освіти і свій ідеал освіченості.

3. Проблемне поле, структура, основні функції філософії освіти та науки.

Філософія освіти досліджує сутність, структуру і динаміку освіти як соціально організованого каналу внебіологічного наслідування. Проблемне поле філософії освіти розкривається в дослідженні: сутності освіти, чинників еволюції освіти, зміни освітніх парадигм, а також проблем взаємодії людини і суспільства в освіті. У філософії освіти, насамперед, розкривається сутність і природа всіх явищ в освітньому процесі:

- освіта сама по собі (антологія освіти);
 - як відбувається процес освіти (логіка освіти) – освіта являє собою процес взаємодії систем найвищого рівня складності, таких, як особистість, культура, суспільство;
 - природа і джерела цінностей освіти (аксіологія освіти);
 - аксіологія освіти заснована на гуманістичних і етичних принципах, освіті відводиться провідна роль у розвитку людської особистості;
 - поведінка учасників освітнього процесу (етика освіти)
 - етика освіти розглядає зразки поведінки всіх учасників освітнього процесу;
 - методи і основи освіти (методологія освіти);
 - сукупність ідей освіти в певну епоху (ідеологія освіти);
 - освіта та культура (культурологія освіти)
- мається на увазі, що прогрес людства і кожної окремої людини залежить від якості освіти, методів пізнання світу і навчання, про що свідчить історія і теорія культури і цивілізації. Взаємодіючи з педагогікою, психологією, соціологією та іншими гуманітарними науками, вона розглядає питання змісту, цілей і перспектив освіти, досліджує її соціальний зміст і роль у розвитку як людського суспільства в цілому, так і в долі окремих країн і народів. У філософії освіти виділяють наступні функції:
1. Світоглядна – утвердження пріоритетної ролі освіти як найважливішої сфери життя будь-якого соціуму і людської цивілізації в цілому.
 2. Системоутворююча – організація системи поглядів на стан і розвиток освіти в різні історичні періоди.
 3. Оціночна – оцінка конкретних історико-педагогічних явищ.
 4. Прогностична – прогнозування напрямів розвитку освіти.
 5. Методологічна функція філософії освіти передбачає міждисциплінарний контекст – зв'язок з різними областями філософського знання (антропологією, соціальною філософією, культурологією, етикою).

4. Концепції освіти як складові структури філософії освіти та науки.

Основні аспекти гуманізації та гуманітаризації освіти На сучасному етапі розвитку філософії, дослідники визначають два основних моменти існуючого положення в освіті, а саме: - освіта не здійснює функцію виховання того типу

світогляду, що дозволить вирішити глобальні проблеми людства; - офіційно діюча система освіти постійно відчужується від інтересів і цінностей людей. Щоб вирішити це двостороннє питання, необхідно розробляти філософську методологію сучасної освіти, що допоможе розкрити взаємодію між цими тенденціями. Сьогодні існує три концепції освіти, пов'язані з напрямками сучасної філософії освіти:

1. Концепція гармонійної цілісності, яка сприяє реалізації ідей створення єдиної, цілісної, гармонійної теорії педагогіки та централізованої системи управління освітою.

2. Релятивістсько-плюралістична концепція, яка визнає необхідність 8 застосування принципів плюралізму, педоцентризму і релятивізму у педагогічній діяльності, пріоритетність ролі індивідуальних інтересів над суспільними.

3. Синтетична концепція, яка об'єднує обидві попередні концепції освіти, визначає, що загальні, громадські інтереси в педагогічному процесі повинні бути мінімальними.

5. Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

- Політика щодо відвідування: За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Форма підсумкового контролю: екзамен.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень аспірантів:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано з можливістю складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

			повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни